

Tim potpredsednika Vlade za implementaciju Strategije za smanjenje siromaštva

Strategija za smanjenje siromaštva (SSS) u Srbiji predstavlja srednjoročni celovit plan aktivnosti usmeren na smanjenje ključnih oblika siromaštva stvaranjem materijalnih i drugih preduslova, kao i pružanjem šansi svakom da obezbedi egzistenciju sebi i svojoj porodici. SSS nudi analizu uzroka, karakteristika i profila siromaštva u Srbiji, kao i glavne strateške smernice za njihovo otklanjanje u narednim godinama (procenjuje se da u Srbiji oko 800.000 ljudi živi ispod linije siromaštva).

Strategija za smanjenje siromaštva je nacionalni dokument višedimenzionalnog i višesektorskog karaktera zbog čega je najpovoljnije institucionalno rešenje za koordinaciju njene primene na nivou centralne uprave.

Iz tog razloga je u septembru 2004. godine formiran tim za implementaciju SSS pri kabinetu potpredsednika Vlade Srbije, gospodina Miroljuba Labusa.

Uloga tima jeste da nadzire i koordiniše primenu SSS, kao i da prati i izveštava o statusu i trendovima siromaštva u Srbiji. Šira uloga tima jeste da promovise proaktivan, transparentan i odgovoran pristup u ovom procesu kroz:

- Pružanje podrške razvoju akcionih planova za primenu SSS
- Praćenje alokacije sredstava za primenu SSS iz budžeta i donatorske pomoći

- Informisanje javnosti o uticaju tekućih reformi na smanjenje siromaštva u Srbiji
- Jačanje komunikacije unutar Vlade i sa relevantnim akterima
- Razvoj instrumenata za monitoring i evaluaciju koji će omogućiti Vladi RS da prati i upravlja reformskim procesima.

Odluka Vlade

Vlada Republike Srbije se donošenjem zaključka od 17. februara 2005. obavezala da će sprovoditi Strategiju za smanjenje siromaštva i zadužila potpredsednika Vlade Republike Srbije da redovno informiše Vladu o procesu primene i koordinacije SSS, a u saradnji sa Timom za implementaciju SSS i Radnom grupom za definisanje i merenje siromaštva.

Podrška

Svetska banka i Međunarodni monetarni fond su SSS u Srbiji ocenili kao jedan od najuspešnijih dokumenata ove vrste u svetu.

Strategija pomoći zemlji Svetske banke za Srbiju od 2005. do 2007. godine u potpunosti se oslanja na SSS i postavlja njenu implementaciju kao uslov za dobijanje finansijske pomoći Svetske banke. Implementacija SSS je preduslov za korišćenje najpovoljnijih raspoloživih razvojnih kredita iz IDA fondova Svetske banke, koji su dostupni Republici Srbiji.

Evropska komisija se u svom najnovijem Višegodišnjem indikativnom programu za 2005-2006. godinu oslanja na prioritete definisane u SSS i podvlači komplementaran karakter ciljeva Srbije i Crne Gore definisanih u Evropskom partnerstvu sa prioritetima identifikovanim u SSS u Srbiji.

Konferencija o smanjenju siromaštva u Srbiji—Plandište, 22. februar 2005.godine

Konferencija koju organizuje Vlada RS ima za cilj da okupi sve relevantne vladine i nevladine organizacije i institucije koje svojim radom doprinose smanjenju siromaštva u Srbiji, kao i da skrene pažnju na napore usmerene ka poboljšanju kvaliteta života najsiromašnijih građana Srbije.

Konferencija će kroz četiri radna dela obuhvatiti tekuće i buduće aktivnosti na smanjenju siromaštva oslanjajući se na preporuke SSS u Srbiji i ukazujući na značaj implementacije ovog dokumenta.

Nakon svečanog otvaranja konferencije od strane g. Miroljuba Labusa, potpredsednika Vlade RS, prvi deo konferencije će predstaviti aktuelne podatke o statusu i trendovima siromaštva u Srbiji pripremljene od strane ekspertske radne grupe za definisanje i merenje siromaštva.

Pored predavljanja rezultata Ankete o životnom standardu stanovništva u Srbiji iz 2003. godine, prezentovaće se i budući zadaci na konsolidovanju socijalne statistike u Srbiji.

Drugi deo konferencije biće posvećen radu ministarstava i Vladinih institucija, zatim opsežnim zakonodavnim aktivnostima Narodne skupštine Republike Srbije od značaja za smanjenje siromaštva, kao i aktivnostima civilnog društva, lokalnih vlasti i socijalnih partnera kroz njihovo učešće u radu Savetodavnih odbora SSS.

Završni deo će obuhvatiti prezentacije međunarodnih razvojnih partnera i planove Evropske komisije, UN i međunarodnih NVO vezane za programe usmerene ka smanjenju siromaštva.

Radna grupa za definisanje i merenje siromaštva

U toku konsultativnog procesa pri izradi SSS-a oformljeno je šest savetodavnih odbora koji su zastupali interese građana Srbije (SO Narodne Skupštine, lokalne samouprave, civilnog društva, sindikata, ekonomsko-poslovni, međunarodnih razvojnih partnera i međuresorski savetodavni odbor). Rad SO nastavlja se i u fazi implementacije SSS.

Radna grupa za definisanje i merenje siromaštva je osnovana u decembru 2004. godine sa zadatkom da prilagodi metodologiju za praćenje siromaštva novim izvorima podataka kako bi se omogućilo kontinuirano praćenje indikatora siromaštva u Srbiji.

Budući da se istraživanje siromaštva (Analiza životnog standarda stanovništva—AŽS) prema metodologiji Svetske banke neće ubuduće redovno izvoditi, Radna grupa će

analizirati metodologiju tog istraživanja i istraživanja Republičkog zavoda za statistiku (Anketa o potrošnji domaćinstava—APD) koje se kontinuirano sprovodi.

Ova analiza treba da stvori uslove za poređenje rezultata AŽS-a za 2002. i 2003. godinu sa novim podacima iz APD-a i omogući dugoročno praćenje statistike siromaštva iz domaćih izvora.

Članovi i članice grupe:

- Mihail Arandarenko, savetnik za SSS potpredsednika Vlade RS
- Dragan Vukmirović, direktor Rep. Zavoda za statistiku—RZS
- Gordana Matković, Centar za liberalno-demokratske studije—CLDS
- Dragiša Bjeloglav, Strateški marketing
- Boško Mijatović—CLDS
- Gorana Krstić, konsultantkinja
- Slavko Kapuran—RZS

Odbor Narodne Skupštine RS za smanjenje siromaštva

Zadatak ovog Odbora je da definiše način učešća Narodne skupštine u sprovođenju SSS, razmatra predloge zakona i drugih propisa sa stanovišta sprovođenja SSS i zaštite ugroženih grupa stanovništva, nadzire raspodelu budžeta u vezi sa primenom strategije i daje sugestije, primedbe i ocene realizacije strategije.

Odbor je u saradnji sa Programom UN za razvoj (UNDP), organizovao konferenciju za članove svog i drugih odbora Skupštine Srbije koji svojim radom doprinose smanjivanju siromaštva u Srbiji. Konferencija *Strategija za smanjenje siromaštva: korak ka prosperitetu* održana je na Paliću, 26 – 28. nov. 2004.

U saradnji sa UNDP-om, članovi Odbora će učestvovati na studijskom putovanju u Izrael gde će imati prilike da se upoznaju sa programima podrške ugroženim grupama koje preuzima država Izrael.

UNDP će i u narednom periodu nastaviti da podržava rad ovog Odbora.

Savetodavni odbor civilnog društva

Savetodavni odbor civilnog društva (SOCD) je ostvario kontinuitet u radu od svog formiranja u jesen 2002. godine. Članovi i članice su predstavnici/e 11 nevladinih organizacija nominovanih od strane tri najveće mreže nevladinih organizacija Srbije – Građanski inicijativa (FENS), Centra za razvoj neprofitnog sektora i Mreže Srbija bez siromaštva.

Zadatak SOCD je pospešivanje dijaloga između vladinog i nevladinog

sektora i omogućavanje učešća civilnog sektora u oblikovanju i primeni strateških dokumenata od značaja za smanjenje siromaštva.

SOCD reprezentuje društvene grupe siromašnih i ranjivih građana – Rome, osobe sa invaliditetom, izbeglice i samohrane roditelje i pokriva oblasti ekonomskog razvoja, decentralizacije, razvoja lokalnih zajednica, rodne ravnopravnosti, obrazovanja, socijalne politike i ekologije.

SOCD je u toku januara 2005. godine, u saradnji sa Timom potpredsednika

Vlade za implementaciju SSS, i uz finansijsku podršku Odeljenja za međunarodni razvoj Velike Britanije (DFID), realizovao devet okruglih stolova sa ciljem da promoviše SSS i podstakne građane i državne institucije na aktivan pristup rešavanju problema siromaštva, koristeći SSS kao osnov za akcije. Rezultat ovih aktivnosti je i brošura o ulozi civilnog društva u implementaciji SSS koja će biti predstavljena na Konferenciji o smanjenju siromaštva u Plandištu.

Savetodavni odbor međunarodnih razvojnih partnera

Savetodavni odbor međunarodnih razvojnih partnera je 4. februara 2005. zajedno sa Timom potpredsednika Vlade za implementaciju SSS i predstavnicima Ministarstva za ekonomske odnose sa inostranstvom održao prvi sastanak u vezi sa učešćem samog Odbora u primeni SSS. Članovi Odbora su od strane Tima potpredsednika Vlade RS za implementaciju SSS informisani o napretku u implementaciji SSS i naporima koji se

preduzimaju kako bi se reformski procesi u Srbiji konsolidovali u jedan reformski okvir. Odbor je razmatrao i mogućnost povezivanja inicijative za harmonizacijom donatorske pomoći Ministarstva za ekonomske odnose sa inostranstvom i podrške implementaciji SSS.

Ova prilika je iskorišćena i za preciznije definisanje uloga, aktivnosti i podrške kojom će se međunarodni razvojni partneri uključiti u primenu SSS.

Savetodavni odbor sindikata

Odbor sindikata je na samom početku konsultativnog procesa prilikom pripreme SSS definisao svoju ulogu u pripremi i primeni Strategije. Ova uloga podrazumeva uključivanje sindikata kao ravnopravnih socijalnih partnera i njihovo učestvovanje u kreiranju socijalne politike zemlje. Sindikati su posebno zainteresovani da uzmu aktivno učešće u aktivnostima koje imaju za cilj sprečavanje stvaranja „novog” siromaštva koje nastaje kao posledica privatizacije i restrukturiranja privrede.

protiv siromaštva posebno ugroženih grupa i veze SSS sa Lokalnom Agendom 21 i procesom evropskih integracija.

SKGO je tokom januara i februara 2005. predstavnicima lokalnih samouprava predstavila glavne smernice i moguće korake (definisane u pomenutoj brošuri) koje lokalne samouprave mogu da pokrenu u pravcu smanjenja siromaštva.

Radna grupa za praćenje realizacije ciljeva i planova iz Milenijumske deklaracije UN-a, Milenijumski ciljevi razvoja—MCR

Radna grupa je formirana Odlukom Vlade Republike Srbije, 17. novembra 2004. godine. Vesna Piperski-Tucakov, zamenica ministra za rad, zapošljavanje i socijalnu politiku Vlade Republike Srbije, predsednik je radne grupe. Ostali članovi grupe su predstavnici relevantnih resornih ministarstava, kao i ekspertska tim od 5 članova angažovanih na pripremi prvog izveštaja o realizaciji Milenijumskih ciljeva razvoja u Republici Srbiji.

Dalji planovi grupe:

- Nacionalizacija MCR
- Priprema izveštaja o ljudskom razvoju posvećenog SSS, MCR i evropskoj agendi o socijalnom uključivanju društveno osetljivih grupa.

Savetodavni odbor lokalnih vlasti

Stalna konferencija gradova i opština (SKGO) okuplja izabrane predstavnike lokalnih samouprava u Srbiji i deluje kao Savetodavni odbor lokalnih vlasti u procesu pripreme i primene SSS.

U saradnji sa Timom potpredsednika Vlade RS za implementaciju SSS, a uz finansiranje Odeljenja za međunarodni razvoj Velike Britanije (DFID), SKGO je pripremila brošuru “Strategija za smanjenje siromaštva

u Srbiji – izazovi i mogućnosti na lokalnom nivou”.

Brošura ima za cilj da ukaže na najvažnije elemente SSS i da predloži aktivnosti koje bi mogle da se opracionalizuju na lokalnom nivou u domenu zapošljavanja, socijalne zaštite, penzijsko-invalidskog sistema i brige o starima, zdravlja, obrazovanja i zaštite životne sredine.

Brošura takođe sadrži primere dobre prakse u borbi

Monitoring i evaluacija

Sistem za monitoring i evaluaciju treba da obuhvati sve relevantne elemente i faze u implementaciji SSS i obezbedi transparentnost u odnosima između vladinih, nevladinih i aktera iz šire zajednice koji učestvuju u implementaciji SSS. Sistem će obuhvatiti praćenje:

- nivoa, trenda i profila siromaštva
- primene aktivnosti definisanih SSS (monitoring inputa, procesa i rezultata)
- dostizanja osnovnih i sektorskih ciljeva SSS (monitoring i evaluacija rezultata i dugoročnih efekata SSS).

Sistem će takođe morati da obezbedi praćenje nivoa učestvovanja siromašnih

u procesu implementacije i da promoviše princip odgovornosti svih onih koji su u taj proces uključeni.

Započele su aktivnosti na razvijanju metoda i mehanizama koji će veoma brzo omogućiti efikasan monitoring i evaluaciju primene SSS. Za te potrebe će biti korišćen i DevInfo sistem—softverski paket koji omogućava organizovanje statističkih podataka i njihovo jednostavno predstavljanje kroz socio-ekonomske indikatore.

DevInfo sistem, koji će olakšati monitoring i evaluaciju, podržava standardne, kao i indikatore koje definišu sami korisnici na više geografskih nivoa (od nacionalnog do lokalnog). U ovom trenutku sistem sadrži 180 indikatora koji se

ažuriraju kvartalno i dostupni su širokom krugu korisnika.

Mogućnost jednostavnog generisanja podataka već unetih u bazu DevInfo olakšaće i praćenje pokazatelja siromaštva. Republički zavod za statistiku (RZS), koji kroz svoje redovne aktivnosti omogućava prikupljanje podataka o životnom standardu stanovništva (Anketa o potrošnji domaćinstava), kvartalno će ažurirati podatke sadržane u DevInfo bazi.

Za potrebe praćenja siromaštva, u okviru DevInfo sistema je planirana izrada matrice Strategije za smanjenje siromaštva.

Konsolidacija reformskih procesa – Zajednički projekat

Reformski proces u Srbiji predstavlja veliki izazov ne samo zbog obima ovog procesa, već i zbog kompleksnosti reformskih ciljeva, nedovoljnih sredstava za podršku reformama, kao i visokih očekivanja od strane stanovništva.

Trenutno postoji niz međuresorskih strategija koje su često međusobno nepovezane ili ne uzimaju u obzir zajedničke elemente, već isključivo strateške dokumente vezane za pojedinačne oblasti.

Objedinjavanje ovih strateških dokumenata značajno bi olakšalo praćenje njihovih rezultata, stvorilo uštede i olakšalo rad resornih ministarstava koja su opterećena mnogobrojnim zahtevima za izveštavanjem.

U želji da se nađe rešenje za ovu situaciju, Tim potpredsednika Vlade RS za implementaciju SSS, Ministarstvo za ekonomske odnose sa inostranstvom, Ministarstvo finansija, Kancelarija za pridruživanje Evropskoj uniji i Generalni sekretarijat Vlade RS pokrenuli su inicijativu za realizaciju pilot projekta koji treba da stvori jedinstveni okvir za planiranje, praćenje i izveštavanje o reformskim procesima.

Pored ovih centralnih Vladinih tela, projekat će uključiti pet resornih ministarstava.

Ciljevi projekta su:

1. Pomoć i jačanje kapaciteta resornih ministarstava za planiranje i izradu realističnih planova akcije

koji će objediniti sve strateške dokumente unutar jednog zajedničkog reformskog okvira.

Taj okvir će istovremeno služiti za jedinstveni monitoring i evaluaciju i biti usklađen sa zahtevima budžeta i programiranjem međunarodne pomoći.

2. Uspostavljanje sistema koji bi omogućio brži, kvalitetniji i jednostavniji način izveštavanja.

3. Stvaranje preduslova i razvijanje sistema koji bi pomogli jačanju centralne koordinacione uloge Vlade RS.

Po uspešnoj implementaciji ovog pilot projekta može se očekivati pokretanje projekta slične sadržine koji bi obuhvatio više ministarstava.

Komunikacija i informisanje

Jedan od preduslova uspešne saradnje i koordinacije aktivnosti velikog broja aktera u procesu primene SSS je redovna komunikacija i razmena informacija.

Neposredan doprinos Tima potpredsednika Vlade za implementaciju SSS u tom pravcu biće kreiranje nove Internet prezentacije koja će sadržati relevantne informacije o procesu primene SSS i povezati one koji u njoj učestvuju.

Analiza alokacija budžetskih sredstava i sredstava iz međunarodnih donacija

Uzimajući u obzir činjenicu da u 2004. i 2005. godini nije bilo direktnih budžetskih alokacija namenjenih implementaciji Strategije za smanjenje siromaštva, postoji potreba da se proceni uticaj koji su državni programi i projekti imali na smanjenje siromaštva u posmatranom vremenskom okviru. Za ovu svrhu biće angažovani nacionalni stručnjaci sa zadatkom da procene alokacije iz budžeta Republike Srbije za 2004. i 2005. godinu koje se direktno odnose na programe za smanjenje siromaštva.

Pored toga, biće obavljena procena alokacija sredstava koja su pristigla iz donatorske pomoći, stranih kredita i zajmova u 2004. godini. Ova procena olakšana je postojanjem ISDACON baze podataka koja je kreirana i održavana od strane Jedinice za koordinaciju razvojne pomoći Ministarstva za ekonomske odnose sa inostranstvom. Baza sadrži podatke koji se odnose na eksterno finansirane projekte.

Planirano je da se u ISDACON bazu uključi posebna kategorija vezana za Strategiju za smanjenje siromaštva.

Članovi Tima za implementaciju SSS

- Mihail Arandarenko, savetnik za SSS, mihail.arandarenko@sr.gov.yu
- Lars Andre-Skari, savetnik za SSS, lars.skari@sr.gov.yu
- Ivana Aleksić, koordinatorka za evropske integracije, zapošljavanje i socijalnu politiku, ivana.aleksic@sr.gov.yu
- Aleksandra Jović, koordinatorka za zdravstvo i obrazovanje, aleksandra.jovic@sr.gov.yu
- Žarko Šunderić, koordinator za komunikacije i odnose sa javnošću, zarko.sunderic@sr.gov.yu
- Irena Radinović, poslovni sekretar, irena.radinovic@sr.gov.yu

Tim potpredsednika Vlade za implementaciju Strategije za smanjenje siromaštva

Nemanjina 11
11000 Beograd
Srbija i Crna Gora

Telefon: +381 11 3617590
Faks: +381 11 3617597

www.prsp.sr.gov.yu